

שלוש תנאים בסיסיים, כהכנה הראויה לקבלת התורה!!!

« רצון ותשוקה לקבלת התורה

בעמדנו בימי פרוס חג השבועות, מחובת השעה היא לעסוק ולהתבונן בעבודת הזמן, בהכנה הראויה לקבלת התורה. כי אם בכל מצוה ומצוה צריך הכנה, קבלת התורה על אחת כמה וכמה. וכמו שאנו רואין שבאמת נתנה התורה הק' שבעה שבועות של ספירת העומר כהכנה לקבלת התורה.

והגה"צ רבי אליהו לאפיאן זצ"ל היה אומר, שלכן נקרא היו"ט חג **השבועות**, כי עיקר הכח לזכות לקבלת התורה אינו אלא ע"י ההכנה הראויה של שבעה שבועות תמימות, וע"י ההכנה נהיה ראויים להיות כלי מחזיק ברכה, ולקבל את התורה מחדש כראוי. ולכן נלמד ונתבונן בכמה נקודות להכנה לקבלת התורה.

ראש וראשון לכל חלקי ההכנה לקבלת התורה, הלא הוא עצם התשוקה והרצון לקבל את התורה. אכן היסוד והעיקר של התשוקה, הוא ההכרה בגדולת קדושת התורה ורוממותה, כי אם אין האדם מכיר בחשיבות התורה ומעלתה, הלא לא ישתוקק אליה. וא"כ יסוד ההכנה לקבלת התורה הוא להתבונן במעלת וגדולת התורה, וגודל הזכיה לקבל את התורה, וממילא יתעורר הלב בתשוקה ורצון לזכות לתורה.

ובאמת כבר תיקנו חז"ל הק' ברכה: מיוחדת בכל יום ויום, למטרת זכירת חשיבות התורה וקדושתה, ולהודות להקב"ה על המתנה הנפלאה הזאת. והיא ברכה השניה שאנו מברכים על התורה הק' בכל יום בבוקר, וכמו שאנו אומרים אשר בחר בנו מכל העמים ונתן לנו את תורתו, וכמו שפי' **הטור** (סי' מ"ז) וז"ל: "ויכוין בברכתו על מעמד הר סיני, אשר בחר בנו מכל העמים וקרבו לפני הר סיני, והשמיענו דבריו מתוך האש, ונתן לנו את תורתו הקדושה שהיא בית חיינו, כלי חמדתו שהיה משתעשע בה בכל יום", עכ"ל.

והב"ח הוסיף על זה וכתב בזה"ל: "וברכה זו השניה, אינה כי אם הודאה ושבח על מה שנתן לנו תורתו כלי חמדתו מתוך האש, להורות על קדושתה ורוחניותה וכו'", עכ"ל.

ויסוד הדברים הוא כנ"ל, כי כדי לזכות לתורה, צריך לזכור את חשיבות התורה ורוממותה, ושניתנה מתוך האש במעמד הר סיני, ואינה חכמה כשאר חכמות, אלא היא תורת אלוקים חיים.

והנה זכירת חשיבות ורוממות התורה הק' כוללת בתוכה שני ענינים. הראשון הוא מצד הטבע, כי הלא השגת התורה מחייבת עמלות ויגיעה, וכנוסח ברכות התורה 'אשר קדשנו במצוותיו וצונו לעסוק בדברי תורה', וכמו שפירש הב"ח שם, שתיקנו נוסח לעסוק בדברי תורה, כי צורת לימוד התורה הוא בעסק בעמל ובטורח, כמו שכתוב אם בָּחַקְתִּי תִלְכּוּ ויקרא כו, ג) ודרשו חז"ל (מובא שם ברש"י הק') 'שתהיו עמלים בתורה'.

וא"כ, דבר פשוט הוא, שאין האדם עמל ויגע רק בדבר שחשוב לו, ואם אין מחשיב את הדבר הלא אין עמל ומתייגע בו. ולכן כדי שירצה האדם להתיגע בעמל התורה, הוא צריך קודם כל להכיר בגודל וברוממות מעלת התורה הק'.

אולם מלבד זה ישנו ענין ב', והוא דבר סגולי. כי הנה אמרו בגמ' (ברכות דף סו:) "כל המבזה את הבגדים סוף אינו נהנה מהם, שנאמר וְהִמְלֵךְ דָּוִד זָקֵן בָּא בַיָּמִים וַיִּכְסְהוּ בַבְּגָדִים וְלֹא יָחֵם לוֹ (מלכים א' א, א)". כי דוד המלך כרת כנף מעילו של שאול במערה, והיה בזה ענין של זלזול בבגדים, ולכן כשהיה זקן לא חממוהו הבגדים.

והרי לנו שאם מזלזל בבגדים מפסיד את הכח הטבעי שניתן בבגדים שהם מחממים. ואף שלכאור הוא ענין טבעי, וחוק העולם הגשמי שבגדים יחממו את האדם, מ"מ אם אין מעריך ומחשיב את הדבר ההוא יש בזה כח להפסיד ולקלקל אף את כח דבר טבעי.

וא"כ מזה נלמד קל וחומר לכה רוחני, שאם מזלזל ואינו מחשיב כראוי, לא יהא לו התועלת מזה. ולכן כדי לזכות לכח התורה וקדושתה, צריך האדם להכיר בערך התורה, ולהחשיבה כפי רוממותה באמת, ורק כך יכול לזכות לתורה.

וזוהו מה שאמרו חז"ל (ב"מ פה:), עה"פ מי האיש החכם ויבן את זאת ואשר דבר פי יהנה אליו ויגדה על מה אבדה הארץ וגו'. ויאמר ה' על עֲזָבְם אֶת תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נִתְּנִי לַפְּנִיָּהִם וְלֹא שָׁמְעוּ בְקוּלִי וְלֹא הִלְכוּ בְּהַ (ירמיהו טו, יא-יב), ודרשוהו חז"ל הק' מי האיש החכם - ששאלו לחכמים על מה אבדה הארץ - ולא פירשוהו, ואשר דבר פי ה' אליו - שגם הנביאים לא ידעו את התשובה. עד שפירש הקב"ה בעצמו, ויאמר ה' על עֲזָבְם אֶת תּוֹרָתִי אֲשֶׁר נִתְּנִי לַפְּנִיָּהִם וגו', אמר רב יהודה אמר רב שלא ברכו בתורה תחילה.

ופירש"י, "כשהיו עוסקין בתורה לא היו מברכין לפניו, קרא יתירא דאשר נתתי לפניך קא דרש, ברכת אשר בחר בנו מכל העמים, שהיא לפניו של דברי תורה, וכיון דלא מברכי גליא דעתייהו שאינה מתנה חשובה להם", עכ"ל רש"י.

הרי שהחומר הגדול כ"כ במה שלא בירכו ברכת התורה הוא בזה בלבד, שבזה גילו את דעתם שהם אינם מחשיבים את התורה הק', ולכן חרב בית המקדש. כי בית המקדש היה שורש ההשפעה של תורה, וכח אור התורה האיר מביהמ"ק, ובביהמ"ק היה את המנורה שהאיר את אור התורה כידוע, ולכן מתפללין שיבנה ביהמ"ק במהרה בימינו ותן חלקנו בתורתך, כי ביהמ"ק הוא המקור של כח אור התורה, וכיון שלא החשיבו את התורה, לא היו ראויים למתנה הזאת, וממילא נחרב ביהמ"ק.

« זריזות והתאמצות בתורה הק' »

הענין השני בהכנה לקבלת התורה, הוא על פי מה שכתוב וַיִּסְעוּ מִרְפִּידִים וַיָּבֹאוּ מִדְבַר סִינִי וַיִּחַנּוּ בַמִּדְבָּר (שמות יט, ב), וכתב האור החיים הק', שלכאורה הלא כבר ידענו שהחניה לפני הר סיני הוא רפידים, וכבר אמר הכתוב לפני כן ביום הזה באו מדבר סיני (שמות יט, א), ולמה הדגיש שוב ויסעו מרפידים ויבואו מדבר סיני.

וכתב האור החיים הק' לבאר, שכוונת הפסוק הוא לרמוז לנו שהכנה לקבלת התורה הוא 'ויסעו מרפידים', וכמו שדרשו רז"ל (תנחומא בשלח כ"ה) שרפידים מרמז שפרו ידיהם מדברי תורה, וכאן נסעו מרפידים, והכוונה

לומר שנסעו מבחינת רפיון ידים, אלא הכינו את עצמם בהתגברות והתחזקות להיות מוכנים לעסוק בתורה, היפך מידת העצלות, רק להיות מוכנים ומזומנים לעמול בתורה בזריזות וחיות.

וזהו תנאי לקבלת התורה, וזה היה ההכנה של אבותינו במדבר, שנסעו מבחינת רפיון ידים, אלא התחזקו להיות מוכנים לעסוק בתורה בחיזוק ובפרישקייט, היפך רפידים שרפו ידיהם מדברי תורה.

ובאמת, נקודה זו ג"כ תלויה במדת-מה ברצון ובתשוקה, כי כשלומד מתוך חשק ושמחה אזי ממילא הוא לומד גם בזריזות ובהתמדה, ובלא רפיון ועצלות, וכמ"ש הרבינו יונה בפסוק עֲצֵלָה תִפְּלֵל תִּרְדְּמָה (משלי יט, טו), וז"ל: "מלבד הנזק הנמצא בעצלה באיחור התחלת הפועל, גם בעת הפועל כי הזריז והזהיר במלאכתו יפעל בשעה אחת יותר מן העצל בשתי שעות. עוד נזק אחר תביא העצלה תפיל תרדמה, כי החפץ במלאכה יעורר לב האדם עליה, והעצל אשר אין לו חפץ בה תוליד עצלותו תרדמה, על כן לא תצלח מלאכתו וכו", עכ"ל.

ומבואר מדבריו, כי כשיש חשק וחפץ במלאכה, זה מעורר את הלב אל הדבר, ועי"ז בשעה אחת עושה ומצליח בכפלים, אבל בלי חשק וגעשמאק במלאכה, לא יצליח כלום, ואדרבה העבודה בלי חשק אזי מביא תרדמה.

וממילא מובן שזהו תנאי בהכנה לקבלת התורה, לחזק את החשק והתשוקה לתורה, באופן שיביא זריזות וחיות, והתחדשות בעבודת ה' ובליומוד התורה, לקיים ויסעו מרפידים שרפו ידיהם מן התורה, ויבואו מדבר סיני, להיות מוכנים ומזומנים לקבלת התורה בשמחה ובאהבה.

« כאיש אחד אחד בלב אחד!! »

הענין השלישי בהכנה לקבלת התורה, הוא על פי מה שאמר הכתוב וַיֵּבֹאוּ מִדְּבַר סִינִי וַיַּחֲנוּ בַּמִּדְבָּר, וַיַּחֲנוּ שָׁם יִשְׂרָאֵל נֶגְדַ הָהָר (שמות יט, ב), ופירש"י "כאיש אחד בלב אחד, אבל שאר כל החניות בתרעומת ובמחלוקת". עוד אמרו חז"ל (מסכת דרך ארץ זוטא פרק השלום ה"ה), בזה"ל: "גדול הוא השלום, שבכל המסעות כתיב ויסעו ויחנו, נוסעין במחלוקת וחונין במחלוקת, ובזמן שבאו לסיני חנו חנייה אחת, ויחן שם ישראל. אמר הקב"ה, הואיל ושנאו ישראל את המחלוקת ואהבו את השלום, ונעשו חנייה אחת, עכשיו אתן להם את תורת", עכ"ל.

וזהו התנאי וההקדמה לקבלת התורה, אהבת ישראל ואהבת השלום, בלי מחלוקת ומריבה.

ויש בזה ב' נקודות: הא', שצריך שיהיה אחדות בכלל ישראל, כי גדול השלום, וכמו שאמר הכתוב וַיְהִי בִישְׂרֹן מֶלֶךְ בְּהַתְאַסֵּף רְאִשֵׁי עַם, יַחַד שְׁבִטֵי יִשְׂרָאֵל (דברים לג, ה), ופירש"י, "בהתאספם יחד באגודה אחת ושלום ביניהם הוא מלכם, ולא כשיש מחלוקת ביניהם". ולכן הוא תנאי והקדמה לקבלת התורה, שיהיו ישראל באגודה אחת ובשלום.

ומלבד זה יש עוד ענין המיוחד ללומדי התורה, שכדי להתעלות בתורה צריך ללמוד יחד בחבורה, וכמו שאמרו בגמ' (ברכות סג) "הִסְכַּת (דברים כז, ט) עשו כתות כתות ועסקו בתורה, לפי שאין התורה נקנית אלא בחבורה, כדר' יוסי ברבי חנינא דאמר ר' יוסי ברבי חנינא מאי דכתיב חָרַב אֶל הַבְּדִים וְנִגְאָלוּ (ירמיהו ג, לו) חרב על שונאיהם של תלמידי חכמים שיושבים בד בבד ועוסקים בתורה. ולא עוד אלא שמטפשים, כתיב הכא וְנִגְאָלוּ וכתוב התם אֲשֶׁר נִגְאָלוּ (במדבר יב, יא). ולא עוד אלא שחוטאים, שנאמר וְאֲשֶׁר חָטְאוּ (שם), עכ"ל הגמ'.

והרי שהליומוד בחבורה הוא תנאי להצלחה בתורה, וגם זה נרמז בפסוק ויחן שם ישראל כאיש אחד בלב אחד, לא רק בלי מחלוקת

ובאהבה, אלא בלב אחד ומטרה אחת ביחד, וכמ"ש באור החיים הק' (שם) וז"ל: "...הוא בחינת ייעוד חכמים בהתחברות בלב שלם ותמים, לא שיהיו בד בבד, שעליהם אמר הכתוב חָרַב אֶל הַבְּדִים (ירמיהו ג, לו), אלא יתוועדו יחד ויחדדו זה לזה ויסבירו פנים זה לזה, וכנגד זה אמר ויחן שם ישראל לשון יחיד, שנעשו כולן יחד כאיש אחד, והן עתה הם ראויים לקבלת התורה", עכ"ל.

והנה בגמ' (יבמות סב) אמרו "שנים עשר אלף זוגים תלמידים היו לו לרבי עקיבא מגבת עד אנטיפרס, וכולן מתו בפרק אחד, מפני שלא נהגו כבוד זה לזה, והיה העולם שמם וכו', תנא כולם מתו מפסח ועד עצרת", ע"כ.

וכאשר נדייק בלשון הגמ' נראה, שחז"ל הק' מתבטאים בלשון 'לא נהגו כבוד זה לזה' ולא שזלזלו אחד בשני, כלומר, שבוודאי תלמידי רבי עקיבא היו ענקים וקדושים, ואין לנו השגה בהם ובמעלתם כלל, ועכ"ז כיון שלא נהגו כבוד הראוי זה לזה כבר נחשב להם כפגם גדול וקבלו עונש חמור כ"כ.

וראש הישיבה דסלבודקא הגאון רבי אייזיק שער וצ"ל הוסיף בזה, דהנה ידוע שבית המקדש השני נחרבה על שנאת חנם, ומורגלים להבין, שהיה כלל ישראל מלא שנאה בין אדם לחבירו, וכל הרחוב היה מלא מחלוקת ומריבות. אבל האמת אינו כן, כי הנה בגמ' (ימא דף טו) אמרו 'מקדש שני שהיו עוסקין בתורה ובמצות וגמילות חסדים מפני מה חרב, מפני שהיתה בו שנאת חנם', ובהמשך הגמ' אמרו, 'ראשונים שנתגלה עונם, נתגלה קיצם, אחרונים שלא נתגלה עונם, לא נתגלה קיצם', ולכאורה צריך להבין, למה אמרו שבבית שני לא נתגלה עונם, והלא היה שנאת חנם ומחלוקת בישראל.

אלא ודאי שהביאור הוא בהקדם מה שהגמ' שואלת שם, וכי במקדש הראשון לא היה שנאת חנם הרי כתוב מְגוּרֵי אֶל חָרַב הָיוּ אֶת עַמִּי לְכֵן סָפַק אֶל יָרֵךְ (יחזקאל כא, ז), ואמר רבי אלעזר, אלו בני אדם שאוכלין ושותין זה עם זה, ודוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם, הרי מוכח שהיו שנאה ביניהם. ותירצו, ההיא בנשיאי ישראל הואי.

כלומר, הגמ' מוכיחה מהנהגה הזו שמבואר ביחזקאל שהיו אנשים אוכלים ושותין יחד במסיבת מרעים, ודוקרין זה את זה בחרבות שבלשונם, כדרך מסיבת מרעים שמתלוצצים קצת מחבירו, ופוגעים ומעליבים דרך שחוק והלצה, שכן היה בהם שנאת חנם. ומבואר, ששנאת חנם איננה דוקה בצורתה הגלויה של מחלוקת ומריבה, אלא אפשר לשבת אנשים 'חברים' יחד, ואוכלים ושותין, אולם דוקרין אחד את השני בחרבות שבלשונם, וזה נקרא שנאת חנם.

ולכן אמרו שלא נגלה עונם, כי כלפי חוץ היה נראה שיש כאן אחדות וידידות, ויושבים יחד בסעודה ואוכלין ושותין דרך רעות וחובה, אבל באמת האהבה לא היתה כראוי, ולכן היו עוקצין זה את זה, ומעליבין ופוגעים דרך ליצנות, ועל זה נחרב ביהמ"ק.

ואמר הגר"א שער, שכך היה גם אצל תלמידי רבי עקיבא, שלא היה ח"ו מזלזלין זה בזה, והיו זוגי תלמידים לומדים ביחד ובחברותא, אלא שלא כיבדו זא"ז בשלימות הכבוד הראוי, ועל זה נענשו הם ונענשו כל כלל ישראל, עד שהיה מצב שהיה העולם שמם מתורה.

ולכן כהכנה לקבלת התורה צריכים להתחזק להיות באחדות כאיש אחד בלב אחד, לכבד כל אחד ואחד את חבירו כפי הראוי באמת, ובאופן של כאיש אחד בלב אחד, שיש לכולם אותה מטרה, להתעלות בתורה באמת, ואיש את רעהו יעזור ולאחיו יאמר חזק, ובזה נזכה לקבל את התורה מחדש, ולהתעלות במעלות התורה תמיד.

"... שכך היה גם
אצל תלמידי רבי
עקיבא, שלא היה
ח"ו מזלזלין זה בזה,
והיו זוגי תלמידים
לומדים ביחד
ובחברותא, אלא
שלא כיבדו זא"ז
בשלימות הכבוד
הראוי, ועל זה נענשו
הם ונענשו כל כלל
ישראל..."